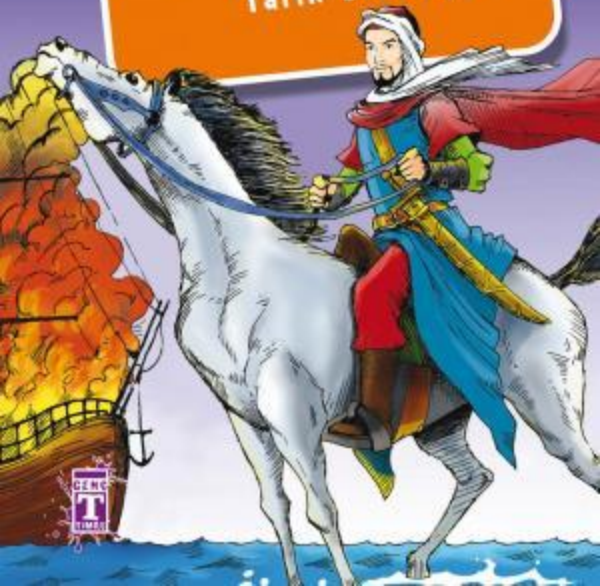

Ahmet Yılmaz Boyunağa

EFSANE KOMUTAN

Tarık bin Ziyad

GENÇ
T
YILMAZ

EFSANE KOMUTAN

Yayın Yönetmeni Savaş Özdemir
Editör Duygu Kaçaranoğlu
Kapak Resmi Uğur Köse
Kapak Tasarım Ravza Kızıltuğ

18. Baskı Ekim 2019
Uluslararası Seri No (ISBN) 978-975-7544-49-4

TİMAŞ YAYINLARI

Adres Cağaloğlu, Alemdar Mah. Alayköşkü Cad. No:5
Fatih/İstanbul
Telefon (0212) 511 24 24
E-posta bigi@genctimas.com.tr

Baskı ve Cilt Sistem Matbaacılık
Sertifika No 16086
Adres Yılanlı Ayazma Sok. No:8 Davutpaşa Topkapı / İstanbul
Tel (0212) 482 11 01

TİMAŞ YAYINLARI / 63
DOLUDİZGİN ROMANLAR / 5
KÜLTÜR BAKANLIĞI YAYINCILIK SERTİFİKA NO: 12364
RAF: 10+ Roman Öykü

© 1998 Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Timaş Basım Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi'ne aittir. İzinsiz yayımlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Birinci Bölüm

Kayrevan

İfrikiyye'de¹ akşam olmak üzereydi. Gümüş renkli bulutlar, bakır rengine dönüşüyordu. Akşam güneşinin altın ışıkları altında yıkanan kumlarda, onbeş atlı ilerliyordu. Atların toynakları altında kumlar çırtırtılarla eziliyor, kumlara gömülüp kasılan ve adaleleri dışarı fırlamış bu çevik ayaklar, ezdikleri kumlardan kuvvet alarak, tekrar ileri atılıyordu.

Beyaz maşlahlarına² bürünmüş olan bu atlılar, derin bir sessizlik içindeydiler. Belki günlerce sürmüş yolculuğun verdiği yorgunluk, belki de yolda söylenecek her şeyin söylenmiş olup da, sorulacak

1 Müslüman Arapların, Kuzey Afrika'ya verdikleri isim.

2 Bazı varlıklı Arapların giydiği ipekten pelerin.

ya da anlatılacak bir şeyin kalmamış olması, hepsini derin bir suskunluğa gömmüştü. Ancak, kendileriyle ve hayallerindeki kişilerle konuşup dertleştikleri belliydi.

Bir kum tepesini aşmışlardı ki, uzaklarda ak minareleri, binaları ve karartı halindeki bitki örtüsü ile bir şehir gözüktü.

En öndeki yaşlı zat, bir eliyle sakalını sıvazlarken, memnun bir sesle:

– Çok şükür!.. Kayrevan'a vardık diyerek sevincini belirtti.

Atlılar ancak hava karardığı zaman şehre girdiler. Şehrin girişindeki garnizondaki askeri birlik komutanıyla görüştükten ve onun yanlarına kattığı bir erle yarım saat kadar ilerledikten sonra, genel valinin köşküne ulaşabildiler.

Akşamın kara örtüsü, şehrin üzerine çökmüştü. Gökte, akşam olurken belirmiş olan ay, şimdi kızarmaktaydı. Deniz kokusunu getiren tatlı esinti, tunclaşmış yüzleri okşuyordu.

Hurma ve nar ağaçlarının meydana getirdiği bir karartıyı geçmişlerdi ki, genel valinin köşkü karşısına çıktı. Kireçlenmiş koca köşk, besi için bir yerde oturtulmuş iri bir kazı andırıyordu. Şehirde hâkimiyetini ilân etmiş olan akşamın kara örtüsü,

sadece bu binaya tesir edememişti. Büyük abanoz, kapının önünde yanan çırallar ve pencerelerden taşan ışıklar, gecenin karanlığına, sadece bu binada izin verilmediğini gösteriyordu.

Atlıları karşılayan bahçedeki muhafızlardan biri, atlıların reisinin söylediği birkaç söz üzerine koşarak köşke daldı. Az sonra üç dört hizmetkârın yukarı kaldırdıkları meşalelerin ışığında, köşkten çıkan maşlahlı ve uzun boylu biri gözüktü. Ayaklarında sandaletler vardı.

Atlılara doğru heyecanla ilerleyen bu zat, yürürken, yanındaki genç birine:

– Beklediklerimiz!.. Şam Sarayından!.. dedikten sonra yüzünde, hoşnutluktan ileri gelen tatlı bir tebessümle elini uzatırken:

– Hoş geldiniz Abdullah! Bizlere şeref verdiniz kıymetli kardeşlerim!..

diyerek, gelenleri coşku ile karşıladı.

Atlıların başkanı, altında eşinen atının boynunu okşayıp onu sakinleştirdikten sonra yere atladı ve sahibine doğru yürüdü.

– Hoş bulduk Musa!.. İfrikiyye'nin aslanı!.. dedi ve ardından Musa ile kucaklaştı. Diğer atlılar da atlarından inmişlerdi.

İfrikiye Genel Valisi Musa bin Nusayr misafirine yol gösterdi:

– Şöyle buyurunuz Abdullah!.. Gözlerimiz günlerden beri yollardaydı. Biraz geciktiniz... Buyurun, siz benimle gelin. Sonra yanındaki gence döndü:

– Misafirlerimizi iyi bir yere yerleştirin. Dinlensinler ve rahat etsinler.

Bu sözlerden sonra Abdullah'ın koluna girdi.

Yürürlerken, Abdullah, geç kalmasının sebebini açıkladı:

– Yola çıkalı bir ay kadar oldu. Ama o kum fırtınası... Ah, o fırtına, Mecburen, onbeş günlük yolu daha uzun zamanda alabildik. Kusurumuza bakma!

– Neyse zararı yok. Sağ salim geldiniz ya ona şükür. Nasıl, yollarda kum fırtınalarından başka bir sıkıntı ile karşılaşmadınız değil mi?

– Yok, her taraf huzur içinde... Suriye'den buraya kadar bütün kabilelerin Ümeyye Oğulları³ Devleti'ne bağlılıklarını gördük ve göğsümüz kabardı. Musa Nusayr'ın çelik pençesinin İfrikiye'deki ağırlığını hissettik. Ne büyük hizmette bulunmuşsun Musa! Değil kılıç çeken bir Berberiyeye, bize ters bakan birine bile rastlamadık. Bundan on sene önce

3 Emeviler, Dört Halife Dönemi'nden sonra İslam Devleti'ne ege-men olan Arap hanedanı.

böyle olacağını söyleselerdi inanmazdık doğrusu!.. Bunu, geri döndüğümüzde Şam Sarayında söylemeye kararlıyız...

Musa ses çıkarmadı. Sadece iç geçirdi. Yanan on meşalenin aydınlattığı koridorda, yüzü daha iyi görülen Musa'nın gür ve kalın kaşlarının altındaki gözleri bir şahin bakışına sahipti. Uzun çehresini çevreleyen sakal, ona çok yakışmıştı. Altmış yaşın üzerinde gözükiyordu. Yüzünde geçen senelerin acımasız izleri belli oluyordu. Tunç rengini almış bu çehre, "Ben dünyanın iyi ve kötü günlerini gördüm!" der gibiydi. Aynı zamanda bu çehreden mertlik akmaktaydı. Karşısındakinde hürmet uyandıran, ender rastlanan şahsiyetlerden biriydi. Belki de on sene öncesine kadar için için kaynayan İfrikiyye'ye genel vali tayin edilmesinin sebebi bu idi.

İfrikiyye Bölgesi, Musa'nın valiliği ile huzura kavuşabilmişti. Meşhur komutanlardan Ukbe bin Nafi, Atlas Okyanusu'na kadar Kuzey Afrika topraklarını ele geçirip Berberiler arasında İslamiyeti yaymaya başlamıştı.

İslam fetihleri esnasında deniz kıyılarında şerit halinde uzanan bereketli topraklarda yaşayan Berberiler, önce Roma İmparatorluğu'nun ve daha sonra da Bizans Rum Devleti'nin baskısı ve tesiri altında kalmışlardı. İslamiyet'le karşılaştıklarında, bu yeni

ilâhi dinin etkisi altında kalmakta gecikmemişlerdi. Fakat, Bizans Rum Devleti bu bölgeyi bırakmak istemediğinden çeşitli vaatler ve propagandalarla, Berberileri Müslümanlara karşı kıskırtmıştı.

Kuzey Afrika'yı, Ukbe bin Nâfi'den sonra yeniden fetheden ve sükûna kavuşturan Hassân, ondan sonra da meşhur Musa bin Nusayr genel valiliğe getirildi. O da, İfrikiyye'de, kendinden önce meydana gelmiş olan olaylardaki yaraları sardı; huzuru sağladı. Berberiler arasındaki İslamlaşma hareketlerinin yayılmasında rol oynadı.

Şam Sarayı, bu bakımdan Musa Nusayr'ın idaresinden ve onun İfrikiyye'deki otoritesinden memnundu. Çünkü Musa idaresinde, Berberiler kılıçlarını kınlarına sokmuşlar, tahrikçi Bizans'a yüz vermemişler ve akın akın Müslüman olmaya başlamışlardı. Musa'nın çok önemli hareketlerinden biri de, Berberilere değer vermesi, liyakatli olanlara devlet hizmetlerinde yer vermesiydi. Onun bu hareketi, Berberilerin, gururlarını okşamış ve Emevi Devleti'ne daha çok bağlanmışlardı. Bu bakımdan Emeviler tarafından sevilen bir idareciydi.

Musa Nusayr, misafiri ile koridorda yürürken birden durdu.

Abdullah'ın elini sıkarak:

– Söyle Abdullah! Şam Sarayı isteğimi nasıl karşıladı?

Musa Nusayr, Abdullah'ın elini bırakmadan yürüdü. Arkalarından üç hizmetkâr geliyordu. İki Musa'nın, biri de Abdullah'ın adamıydı. Karşılarına çıkan merdivenleri çıktılar ve bir kapıdan geçtiler. Abdullah, birden yıldızlarla karşılaştı. Bir terasa gelmişlerdi.

Üzerine akşamın kara örtüsü çökmüş İfrikiyye, bütün genişliği ile uzanıyordu. Gökteki yıldızlar, sanki el uzatılsa tutulacakmış gibi yakın gözüküyordu. Binlerce böceğin cırlamaları arasında denizden gelen esintiyi içlerine çektiler. Bu tatlı esintinin getirdiği iyot kokusuna karışmış çiçek ve meyve kokuları, insanın içini ferahlatıyordu.

Az önce kızarmaya başlamış olan ay, şimdi altın rengini almıştı. Çevrede yer yer karartılar halinde gözükken meyve yüklü ağaçlar narlar, incirler, hurmalar, ay ışığında parıldamaktaydı.

Köşkün ışıkları ile aydınlanmış üzüm salkımlarıyla yüklü asmalar, kıvrımlarla çamların dalları arasına ya da duvarlara tırmanmışlardı. Bunlar, bolluk ve bereket habercileri gibi gülümsüyordu.

Abdullah dayanamayarak, terasın kenarlarına kadar tırmanmış asma yaprakları arasındaki bir koca üzüm salkımını koparıp, ağzına götürdü. Sulu ve çok lezzetli üzümleri dişleri arasında ezerken, yüzü hazzın verdiği bir tebessümle aydınlandı. Salkımını bitirdikten sonra,

– Musa! Bir cennetmiş burası, diye fısıldadı. Ay ışığında, gülümsediği anlaşılan Musa:

– Bunu ben de zaman zaman düşünmedim değil! Cevabını verdi. Şunu da düşündüm: Yeryüzü bu kadar güzelse, cennet kimbilir ne kadar güzeldir?

Bir sessizlik oldu. Sadece yüzleri okşayan o güzel deniz esintisi ve böceklerin cırlamaları... Abdullah, kendini bu güzelliğin büyüüne kaptırdı.

İlerde, alabildiğine uzanan uçsuz bucaksız deniz, ay ışığında ısıtılarla gülümsüyor ve tatlı şırıltılarla sahili okşuyordu. Hafif dalga sesleri kulaklara kadar gelmekteydi. Yer yer görülen karartılar halindeki zeytin, palmye, hurma, incir ve nar ağaçları, denizden gelen hafif esinti ile ürperiyordu.

Musa, Abdullah'tan ses çıkmadığını görünce, ona takıldı:

– Çöl adamını, denizin ve bu güzelliğin sarsması gayet tabiidir, ama bana getirdiği haberi unutturacak kadar olmayacağını sanırdım. Demek ki yanılmışım.

Abdullah güldü. İki adım kadar arkasında duran hizmetkârına dönerken:

– Unutmadım Musa! Dedi. Yalnız, bu güzelliklerin bile seni durduramamasına hayret ediyor ve şu

anda onu düşünüyordum. Anlaşılan tam bir cenk⁴ ve hareket adamısın. Velid, senden memnun olduğunu söylemekte haksız değilmiş. Süleyman, ver şu nameyi⁵!..

Hizmetkâr Süleyman ilerledi. Elindeki uzun kutuyu açıp, içinden rulo haline getirilmiş, Velid bin Abdülmelik'in namesini alıp, uzattı. Abdullah, aldığı nameyi, Musa Nusayr'a verdi.

Musa, heyecanla nameyi aldı. Hizmetkârlardan birinin elinde tuttuğu meşalenin önüne giderek, açtığı nameyi okumaya başladı. Bitirdiğinde, meşalenin aydınlattığı yüzünde mutlu bir tebessüm görüldü:

– Şam Sarayı kabul ediyor, teklifim kabul edilmiş! Çok şükür!..

Abdullah cevap verdi:

– Senin, el-Hadra'ya, keşif mahiyetinde yaptığın saldırı sonundaki gözlemlerin Halife Velid'i memnun etmiş ve “Önce küçük birliklerle hücum et ki durumu görüp kontrol edebilesin. Müslümanları, büyük denizde tehlikeye maruz bırakma!” diye emir göndermişti. Sen, yazdığın mektupta: “Denizin, büyük olmayıp bir kıyısından karşı kıyısının görülebi-

4 Kahramanca mücadele, savaş.

5 Mektup.

leceğini, arada bir boğaz olduğunu, Müslümanların kat edeceği mesafenin çok kısa olup, hiçbir tehlikenin bulunmadığını” bildirince de, elinde tuttuğun o name ile, sana Endülüs’e gitme iznini verdi.

Elinde, Şam Sarayından gelmiş nameyi tutan Musa, derin bir nefes aldı:

– Allah’a sonsuz şükürler olsun ki, teklifim kabul edildi! Ne zamandır, bunun kabulü için dua ediyordum. Düşün Abdullah, İspanya’nın elimize geçmemesi için artık bir sebep ve engel yok... Vizigot Kralının kötü davranışları asilleri, idaresi altındaki halkı ve Yahudileri de bunaltmış bir durumda... Bu da bizim yararımıza... Sanırım, Yahudiler de bize yardımcı olabilirler.

Abdullah, yüzünü buruşturdu:

– Yahudileri bırak. Bize yardımcı olabileceklerine de ihtimal verme!

– Bize yardımcı olmayacaklarını ben de biliyorum; ama onlara da yardım etmeyeceklerdir. Bizim asıl faydalanacağımız husus, Septe muhafaza komutanı Kont Jülyanus’un bizimle anlaşıp, bizi bu sefer için teşvik etmesi.

– Kendi hükümdarına ihanet eden bir kimseden bize ne gibi bir hayır gelir Musa?

– Pek çok!.. Bak söyleyeyim: Bu adam, Kralına karşı kin dolu. Çünkü Kral, bu adamın kızına teca-